

17.8.2020

Sisäministeriö
PL 26
00023 Valtioneuvosto

STEa lausunto sisäasioiden rahastojen hallinnointia koskevasta lakiluonnoksesta ja sen yksityiskohtaisista perusteluista (SMDno-2019-572)

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA kiittää mahdollisuudesta lausua valmisteltavana olevasta lakiluonnoksesta. Asian jatkovalmistelussa STEA toivoo kiinnitettävän huomiota jäljempänä kuvattuihin tiettyihin yksittäisiin seikkoihin.

Lakiluonnoksen 6 ja 7 §:ssä esitetty toimivallanjako sisältää STEAn näkemyksen mukaan ongelmakohtia. Lakiluonnoksen mukaan hallintoviranomaiseksi esitetään sisäministeriötä, mutta tarkastusviranomaiseksi valtiovarainministeriötä. STEA katsoo, että tietynasteinen valvonnan eriyttäminen on sen integriteetin säilymisen kannalta välttämätöntä, mutta jaettaessa toiminnot eri ministeriöille on olemassa korostunut riski siitä, ettei valvontatieto saavuta avustuksia hallinnoivaa tahoa riittävän ajoissa. Koska valtionavustuslain mukaisesti valtionavustuksen myöntämisen ja myös avustuksen käytön valvonnan perustana ovat valtionavustuksen hakijan, myöhemmin valtionavustuksen saajan antamat tiedot, voi tietojen vertailu osoittautua kohtuuttoman vaikeaksi, jos niitä käsitellään kahdessa eri ministeriössä. STEA ehdottaakin, että hallinto- ja tarkastusviranomaiset olisivat esitettyä kiinteämmässä yhteydessä keskenään myös organisatorisesti.

Lakiluonnoksen 2.1 § 22 kohdassa ja 12.1 §:ssä mainittu avustuksen siirtäminen sisältää riskin termin sekoittumisesta tilanteeseen, jossa avustus sananmukaisesti siirretään alkuperäiseltä avustuksen saajalta kokonaan uuden tahon hallinnoitavaksi ja vastattavaksi (esim. arpajaislain 20.2 §:ssä tarkoitettu avustuksen siirto). STEA katsoo, ettei lakiluonnoksen mainituissa kohdissa tulisi puhua lainkaan avustuksen siirtämisestä, vaan käyttää valtionavustuslain kanssa yhtenevää muotoilua avustuksen myöntämisestä avustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen (lyhyemmin avustuksen delegointi)

Edelleen lakiluonnoksessa mainittu ”avustuksen siirtäminen” (oikeammin siis avustuksen käyttö muun kuin avustuksen saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen, lyhyemmin avustuksen delegointi) olisi STEAn näkemyksen mukaan syytä rajata koskemaan vain tiettyjä, tarkoin rajattuja tilanteita. Valtionavustuslain mukainen lähtökohta on, että yleensä valtionavustus myönnetään saajan itsensä järjestämään toimintaan tai saajan hankkeeseen eikä saaja ole tällöin oikeutettu siirtämään valtionavustusta tai sillä tuettavaa toimintaa toiselle. Siirtoa voidaan käyttää esim. tilanteissa, joissa keskusjärjestö antaa osan saamastaan valtionavustuksesta käytettäväksi jäsen- tai alajärjestöjensä toiminnassa valtionavustuksen tarkoitusta edistäviin toimintoihin tai hankkeisiin. Valtionavustuslain esitöiden mukaisesti valtionavustuksissa ei yleensä tulisi käyttää välikäsiä hankkeiden toteuttamisessa vaan valtionapuviranomaisen on pyrittävä suoraan tukemaan avustettavien hankkeiden ja toimintojen toteuttajia. STEAn näkemyksen mukaan lakiehdotuksessa käytetty muotoilu ”merkittävä osuus” on omiaan hämärtämään varojen tehokasta kohdentumista

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysjärjestöjen
avustuskeskus (STEA)
PL 33
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Kirkkokatu 14
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

stea@stm.fi
www.stea.fi

oikeaan käyttötarkoitukseen ja varojen vastuunalaista käyttöä sekä siihen liittyvää tilivelvollisuutta.

Koska avustuksen siirtäminen saattaa sisältää myös Suomen perustuslain 124 §:ssä mainittua julkisen hallintotehtävän siirtämisen kieltoa lähellä olevaa toimintaa, STEA katsoo, että selvyiden vuoksi lainkohdassa olisi syytä todeta valtionavustuslain esitöitä vastaavalla tavalla avustuksen saajan ja siirron saajan välisen sopimussuhteen yksityisoikeudellinen luonne.

STEA ehdottaa lakiluonnoksen 11.1 §:ssä todettujen yleisten edellytysten joukkoon lisättäväksi valtionavustuslaista puuttuvan viittauksen avustuksen saajan muun toiminnan laatuun ja laajuuteen. Edellytyksenä voisi olla esim, että ”avustuksen myöntämistä on pidettävä tarpeellisena avustuksen hakijan muun toiminnan laatu ja tuloksellisuus huomioon ottaen.” Avustusten myöntämisessä on syytä käyttää hyväksi avustusten käytön valvonnassa saatuja selvityksiä ja tietoja avustuksen käytöstä, toiminnan tuloksellisuudesta ja avustuksen saajan toiminnasta yleisemminkin. STEA katsoo olevan perusteltua, että tällaiset selvitykset otetaan huomioon avustuksia myönnettäessä varsinkin silloin, jos avustushakijan aiemmassa toiminnassa on ilmennyt puutteita.

18 ja 19 § osalta STEA katsoo, että termi ”maksatus” tulisi muuttaa termiksi ”maksaminen”. Termi ”maksatus” on vanhakantainen, eikä nykykielessä enää suositeltava. Sen sijaan tulisi puhua maksamisesta, joka on myös valtionavustuslain 12 §:n otsikossa ja valtionavustuslain 19.1 §:n tekstissä. Hallintoviranomainen ei niinkään määrää avustusta maksettavaksi, vaan päättää avustuksen maksamisesta tai hyväksyy avustuksen maksettavaksi saatujen selvitysten perusteella.

20.1 § osalta STEA pitää hyvänä ja käytännön tulkintaa selkeyttävänä lakiluonnoksen toteamusta, ettei muita julkisia tukia ole mahdollista käyttää lakiluonnoksen 12.2 §:ssä ja 14.2 §:ssä mainittuna omarahoitusosuutena. Kun avustus maksetaan hyväksyttävien kustannusten prosenttiosuutena, mutta hyväksyttävistä kustannuksista vähennetään muu julkinen rahoitus, jää muu julkinen rahoitus netotettuna avustusosuuden sisään, vaadittua omarahoitusosuutta vähentämättä. Omarahoitusosuus on siten konkreettisesti avustusta käyttävän tahon omaa rahoitusta, ja valtionavustuslaissa asetettu julkisen rahoituksen täysimääräisyyden kieltö toteutuu periaatteen tasolla.

SOSIAALI- JA TERVEYSJÄRJESTÖJEN AVUSTUSKESKUS

Johtaja

Kristiina Hannula

Lakimies

Markus Latvala

Jakelu

Tiedoksi

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET
FINNISH GOVERNMENT

Asiakirjan sähköinen allekirjoitus
Elektronisk underskrift av dokument
Electronic signature of a document

Asia / Sak / Case:

VN/15418/2020

VN; Lausuntopyyntö sisäasioiden rahastoja koskevien säännösten uudistamista koskevista työryhmän ehdotuksista.

Asiakirja / Dokument / Document:

VN/15418/2020-STM-20

STEA; lausunto sisäasioiden rahastojen hallinnointia koskevasta lakiluonnoksesta ja sen yksityiskohtaisista perusteluist

Allekirjoitukset / Underskrifter / Signatures:

Allekirjoittaja Undertecknare Signed by	Allekirjoituspäivämäärä Datum för underskrift Date of signature	Varmenteen myöntäjä Certifikatutfärdare Certificate issued by
Latvala Markus 91150376P	2020-08-17T10:48:46	C=FI, O=Vaestorekisterikeskus CA, OU=Organisaatiovarmenteet, CN=VRK CA for Qualified Certificates - G2\ OK
Hannula Kristiina 911844639	2020-08-17T10:49:57	C=FI, O=Vaestorekisterikeskus CA, OU=Organisaatiovarmenteet, CN=VRK CA for Qualified Certificates - G2\ OK

Sähköinen varmennetieto / Elektronisk certifikatuppgift / Electronic certificate information:

15e408f47e0ddbba87d6a9cacab2e73ebfd3657f9caf73cb74ae386b1adca51